

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

СЕКЦІЯ 4

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВИХ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

Керівник секції: завідувач кафедри політичних теорій,
доктор історичних наук, професор Л. І. Кормич

Секретар: доцент кафедри політичних теорій,
кандидат політичних наук, доцент І. М. Милосердна

КОРМИЧ ЛЮДМИЛА ІВАНІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри політичних теорій, доктор історичних наук, професор

БЕЗПЕКОВИЙ АСПЕКТ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ВИКЛИКИ І ЗАГРОЗИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Розгляд питання, обраного в якості об'єкта аналізу, базується на розумінні змісту двох важливих дефініцій: «інформація» та «безпека» і специфіки моделі їх взаємодії, тобто, «інформаційної безпеки». Будучи водночас і правовими, і соціальними категоріями, вони характеризуються багатовимірністю проявів та багатофакторністю впливів, потребуючи дослідження різних рівнів та параметрів при оцінюванні ролі та значення їх в сучасних умовах. Воєнний стан, в якому перебуває Україна після повномасштабного вторгнення РФ 24 лютого 2022 року, не тільки не зробив дану проблематику другорядною в теоретичному та практичному контексті, а, навпаки, залишає її серед першочергових пріоритетних завдань, вирішення яких є важливою складовою досягнення перемоги над агресором та забезпечення сталого миру як для України, так і для всієї Європи.

Також агресія РФ проти України наочно продемонструвала, що розв'язання завдань інформаційної безпеки необхідно для створення безпекового середовища, що розширюється з регіонального на глобальний рівень [5]. Переконливим свідченням визнання актуальності, науково-теоретичної та політико-практичної значущості вирішення проблем інформаційної безпеки на сучасному етапі розвитку системи міжнародних відносин стали, наприклад, такі кроки демократичних країн як: прийняття США Закону про протидію іноземній пропаганді та дезінформації [4]; створення в ЄС спеціальної платформи для протидії Російській та Китайській дезінформації [3]; акцентування уваги Центру стратегічної комунікації НАТО на протистоянні російській пропаганді та ін.

Хартія глобального інформаційного суспільства 2000 року [1] чітко визначила місце процесів, пов'язаних з впливами інформаційного чинника в різних сферах життєдіяльності сучасних суспільств, і Україна не могла залишатись осторонь цих глобальних зсувів. Значного прискорення набули ці процеси з впровадженням інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій, що вплинули на параметри відкритості, доступності, оперативності інформаційної діяльності тощо. Разом з цим, дана тенденція проявилась на всіх рівнях: від особистого спілкування до державно-управлінської діяльності та міждержавної взаємодії. А перетин інформаційного чинника з безпековим створює надзвичайно важливу сферу інформаційної безпеки, в якій реалізуються як гарантії прав і свобод окремої людини, так і забезпечується державний суверенітет та створюється безпечне середовище функціонування суспільства чи всієї системи міжнародних відносин. Тому визначення концептуальних засад формування і розвитку політики інформаційної безпеки, поєднання і узгодження її з моделюванням та обґрунтуванням шляхів забезпечення та захисту прав і свобод в сфері інформаційних відносин стали одним з напрямів реалізації євроінтеграційних стратегій для сучасної України.

Вдосконалення інституційного та правового механізмів реалізації таких стратегічних завдань, передусім, спрямовані на подолання існуючих загроз та ефективне протистояння реальним викликам, а саме: ворожій інформаційній експансії, інформаційним маніпуляціям, інформаційному тероризму, включно кібертероризму; дезінформації, витоку стратегічно важливої інформації. На цьому шляху необхідні: прискорення входження в світовий інформаційний простір, оновлення застарілої інформаційної інфраструктури, пришвидшення впровадження інноваційних технологій інформації та комунікації. Це обов'язкові вимоги, які стосуються багатьох суб'єктів світової політики, що йдуть шляхом демократії, України в тому числі.

Так, на другому Саміті за демократію, що відбувся 28–30 березня 2023 року за участі 130 країн, підкреслювалось значення таких факторів для подолання викликів демократії, забезпечення її стійкості, поступу до миру і процвітання у всьому світі. Стосовно ж технологічного аспекту інформаційної безпеки йшлося як про свободу в інтернеті, так і про кіберзагрози, дезінформацію. Учасники Саміту підкреслювали, що такі виклики існують як для демократії в цілому, так і для України, зокрема, яка опинилась перед такими загрозами з боку РФ [2].

Адже всі ці фактори впливають як на цивільне суспільне життя так і на суто військову та оборонну сферу його життєдіяльності, що набуває особливого значення в умовах війни, коли від якості та захищеності зв'язку, попередження витоку інформації, ефективності протидії ІПСО багато в чому залежать успіхи суто військових оборонних та наступальних операцій. Тому робота в цьому напрямку не припиняється в Україні в сучасних надскладних умовах. Даними питаннями опікується сьогодні не лише профільне Міністерство культури та інформаційної політики, а й Міністерство цифрової трансформації, Міністерство закордонних справ, такі структури як центри протидії

дезінформації, боротьби з кіберзлочинністю та інші інституційні форми, включаючи недержавних суб'єктів, що взаємодіють в рамках публічно-приватного партнерства. Все це створює нові спроможності протистояти ворожим атакам на інформаційний простір і в рамках конкретної держави, і щодо світової спільноти в цілому. Тобто, йдеться про всі рівні інформаційної безпеки.

Також в центрі уваги залишаються питання використання різних джерел інформації, з метою недопущення дезінформації або, принаймні, максимального зменшення таких можливостей. Адже правове регулювання не охоплює всього різномайття засобів інформаційної діяльності, передусім, коли йдеться про соціальні мережі, широке використання інтернет-технологій, зокрема, телеграм-каналів, з метою проведення ворожої пропаганди, поширення недостовірної інформації – фейків, спотворення реальних подій. Всі ці виклики і загрози у великих обсягах спрямовані на Україну зусиллями агресора – РФ, потребуючи активної протидії задля досягнення головної мети – перемоги у війні, повоєнної відбудови та подальшого прогресивного розвитку демократичної української держави. Вирішення таких завдань потребує спільних зусиль цивілізованих країн, тож Україна спирається на підтримку партнерів і в фінансовому, і в технологічному аспектах, певною мірою прискорюючи темпи реалізації власних стратегічних євроінтеграційних зусиль.

Список використаних джерел:

1. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства. Окінава. 22 червня 2000 р. Міністерство економіки України. <https://regulation.gov.ua/documents/id149711>
2. Declaration of the Summit for Democracy. US Department of State. 2023, March 29. <https://www.state.gov/declaration-of-the-summit-for-democracy-2023/>
3. Goujard C. EU to launch platform to fight Russian, Chinese disinformation. Politico, 2023, February 7. <https://www.politico.eu/article/eu-to-launch-platform-to-fight-russian-chinese-disinformation/>
4. Hall H. The new voice of America: Countering Foreign Propaganda and Disinformation Act, First Amendment Studies, 2017, 51:2, pp. 49–61. <https://doi.org/10.1080/21689725.2017.1349618>
5. Perez Ch. & Nair A. Information Warfare in Russia's War in Ukraine: The Role of Social Media and Artificial Intelligence in Shaping Global Narratives. Foreign Policy. 2022, September 22. <https://foreignpolicy.com/2022/08/22/information-warfare-in-russias-war-in-ukraine/>

Ключові слова: інформація, безпека, інформаційне суспільство, інформаційна політика, інформаційна безпека, інноваційні інформаційно-комунікаційні технології.

Key words: information, security, information society, information policy, information security, innovative information-communication technologies.

Ужитчак Анастасія Юрійвна

Причини та умови виникнення злочинності серед неповнолітніх у післявоєнній Україні (40–60 рр. XX ст.) 140

Саранчук Олександра Валеріївна

Правове регулювання участі населення півдня України у волосному судочинстві (друга половина XIX – початок XX ст.) 143

Войцехівська Дарина Юрійвна

Адміністративно-правові умови розвитку конфесійної освіти кримськотатарського та караїмського населення півдня України у XVIII – початку XIX ст. 146

СЕКЦІЯ 4

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВИХ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

Кормич Людмила Іванівна

Безпековий аспект державної інформаційної політики: виклики і загрози для України 151

Вітман Костянтин Миколайович

Законодавство України щодо реалізації Європейської хартії регіональних або міноритарних мов 154

Мамонтова Елла Вікторівна,

Пелевін Євген Юрійович 157

Фази реалізації політичного процесу: від теорії до практики 157

Каракуркчі Ганна Володимирівна,

Козинець Іван Павлович

Перспективні напрями розвитку сучасних українсько-польських відносин 161

Яковлев Денис Вікторович

Європейський вибір середнього класу в Україні 163

Завгородня Юлія Володимирівна

Кіберагресія в сучасних політичних процесах 166

Козьмініх Альона Віталіївна

Особливості та ефективність діяльності органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану 168

Краснопольська Тетяна Миколаївна

Ефективність використання ІКТ у системі публічного управління . . 170

Милосердна Ірина Михайлівна

Регіональна безпека в системі міжнародної безпеки: теоретичний вимір дослідження 173

Пехник Алевтіна Валентинівна

Допомога Україні від міжнародної спільноти в галузі освіти під час війни: регіональний та глобальний аспекти 175